

Перевірка реальністю

Чому британці шкодують про Брекзит і хочуть повернутися в ЄС

Що ж, маємо чудові новини! Ось уже два роки поспіль кожне опитування у Великій Британії показує, що більшість населення прагне повернення в ЄС. Воно й не дивно. Кожне надійне джерело інформації демонструє, що Брекзит заподіяв значної шкоди майже у всіх сферах життя. Обіцяними «перевагами Брекзиту» навіть не пахне. А що ж відновлений суверенітет? Його не можна побачити, торкнутися чи скуштувати, проте навіть прихильники виходу Великої Британії з ЄС не можуть ігнорувати втрату впливу як над Ла-Маншем, так і над Атлантикою. Імміграція, що стала ледь не головною причиною голосування «за» вихід, тільки збільшилася. Європейці виїжджають, мігранти з далеких країн, навпаки, приїжджають. Чи цього вони прагнули?

Навіть попри те, що британські ЗМІ підтримують Брекзит, багато виборців уже відчули на собі деякі з реальних наслідків того, за що колись голосували. В галузі торгівлі за перші два роки втрачено 27 млрд фунтів стерлінгів, експорт британських товарів скоротився на 6,4 відсотка на рік, а 40 тис. осіб, які працювали в Сіті в фінансовій сфері, покинули свої робочі місця й вирушили в ЄС. Згідно з даними Центру інклюзивної торговельної політики, британський експорт продовольства до ЄС скоротився на 3 млрд фунтів стерлінгів на рік, а згідно з даними Управління національної статистики, Брекзит коштує Великій Британії 1 млн фунтів на годину. Офіс бюджетної відповідальності стверджує, що якби ми не вийшли з ЄС, ВВП був би на 5 відсотків вищим. Ті, хто не читає новин на економічну тематику, можливо, помітили, що торгові бар'єри, пов'язані з Брекзитом, коштують кожному домогосподарству додатково 210 фунтів стерлінгів на продукти харчування. І вони стоять у чергах на європейських кордонах, а громадян ЄС швидко пропускають – привілей, яким британці також користувалися до Брекзиту.

А тепер, коли в уряді та Палаті громад у переважній більшості сидять проєвропейські депутати, чи не час почати потроху пливти до Кале? Наскільки хибним видається те, що проєвропейський прем'єр-

міністр Британії категорично відкидає будь-який натяк на повторне приєднання Британії до ЄС, або митного союзу, або єдиного ринку, чи навіть Європейської асоціації вільної торгівлі? А все чому?

А тому що мудрі британські політики більше не довіряють нестабільним і непостійним виборцям. Вони засвоїли урок та остерігаються оптимістичного упередження, що змушує прихильників об'єднаної Європи захоплюватися кожним опитуванням громадської думки, що дає їм обнадійливі результати. Це оптимістичне упередження змусило Девіда Камерона скликати саме той згубний референдум щодо Брекзиту, вважаючи, що він, як прем'єр-міністр країни, зможе забезпечити перемогу прихильників «залишитись» над прихильниками «вийти», від думки яких від так зухвало відмахнувся, адже вважав цих людей «дурнями, психами та прихованими расистами».

Якби відбувся референдум, який скасував би попередній, то та ж купка правих медіабаронів, які підтримують Брекзит, таких як Руперт Мердок, який є власником 40 відсотків читацької аудиторії британської преси, знову запустила б машину брехні. Не забуваймо, що цього разу умови приєднання будуть жорсткішими. Британія втратила вигідний бонус від ЄС та інші привілеї, про які домовлялася раніше. Цього разу Британії доведеться відмовитися від фунта стерлінгів, перейти на євро і виконати безліч умов, які прихильники Брекзиту представляють як рабство при диктатурі Брюсселя. Жодна мудра людина не покладається на те, що громадська думка залишиться незмінною. Референдум – це найгірший вид демократії, що виявляє найбазовіші політичні інстинкти. Не робімо цього більше ніколи знову.

Виборці, які голосували проти виходу Великої Британії з ЄС, мають великі надії, проте перезавантаження може їх розчарувати

Ось чому замість того, щоб рухатися крок за кроком, уряд Великої Британії тихцем наближається до «перезавантаження» відносин із ЄС, бо кожен крок торі називають «зрадою Брекзиту». Рейчел Рівз, канцлерка казначейства, яка вперше з часів Брекзиту взяла участь у зустрічі міністрів фінансів ЄС, минулого місяця звернулася до них із такими словами: «Розкол і хаос позначили підхід попереднього уряду до Європи. Але більше цього не станеться. Ми прагнемо відносин, побудованих на довірі, взаємній повазі та прагматизмі, а, отже, зрілих і ділових...». По суті питання говорять посланці за лаштунками. Перед

Різдвом керівник апарату Кір Стармер здійснив візит до Брюсселя, що ледве був помічений. Зустріч Стармера із президентом Франції Макроном, що відбулася минулого тижня в офіційній резиденції прем'єр-міністра Чекерс, стала сьомою з моменту його вступу на посаду. Вони говорили про Україну, зростання, оборону, енергетику і, звичайно, про «перезавантаження» стосунків між Великою Британією та ЄС.

Виборці, які голосували проти виходу Великої Британії з ЄС, мають великі надії – оптимістичне упередження – проте перезавантаження може їх розчарувати, хіба Стармер послабить суворі червоні лінії. Брюссель справедливо попереджає, що не може бути ніяких сфер із найбільшим прибутком на єдиному ринку, до якого ми відмовляємося приєднатися. Британія хоче прибрати бар'єри, полегшити торгівлю, особливо продуктами харчування, визнати професійну кваліфікацію працівників, дозволяти музикантам вільно подорожувати і виступати по всьому ЄС. Поки що звучать відмови. Не обійшлося і без того, чого хоче Брюссель, зокрема, щоб студенти з ЄС, які навчаються в університетах Великої Британії, платили за навчання таку саму плату, як і британські студенти, а також щоб молодь віком до 30 років могла вільно подорожувати і працювати. Велика Британія відмовляється. Чому?

Проблема в тому, що Стармер боїться звинувачень у «зраді Брекзиту». Ігноруйте їх, оскільки запропонована схема мобільності молоді насправді користується великою популярністю серед більшості британців, і про це свідчать усі опитування. Серед інших перешкод – права на риболовлю (їх незабаром переглянуть), що мають мінімальне економічне значення для обох країн, але викликають палкі політичні емоції по обидва боки Ла-Маншу. А також суперечки стосовно ведення сільського господарства.

Але зупинімося на цьому. Такі питання видаються неважливими тим, хто спостерігає за загрозами сьогоденного світу. Дональд Трамп грозиться заподіяти жахливі речі, хоча ніхто ще не знає, що саме він замислив. Економіка єврозони нестійка, як і економіка Британії. Шалені статки Ілона Маска загрожують європейським демократіям, заохочуючи грозові хмари ультраправих сил скупчуватися над Європою. Якщо Путіну дозволять бодай трохи наблизитися до перемоги над Україною, Європа опиниться в небезпеці. При цьому неясно, чи виживе НАТО. Німеччина і Франція поринули в політичний хаос. До всього цього додається

кліматична криза: минулого тижня планета досягла небезпечного перегріву на 1,5 градуса, і поки немає ознак глобальної політики, що запобігла б цьому.

Зараз є час тільки для єднання між тими європейцями, які насправду побоюються за долю демократії, європейцями, які знають, що повинні стояти пліч-о-пліч проти загроз, які може нести епоха Трампа. Досі протистояння соціал-демократів було слабким. Більше цього ніколи не буде.

Це спільна публікація Social Europe та IPS Journal

Переклад з англійської Ірини Савюк

Поллі Тойнбі

Поллі Тойнбі (Polly Toynbee (Mary Louisa Toynbee)) – коментаторка видання The Guardian, авторка таких книжок, як «Нелегкий спадок: моя родина й інші радикали» (An Uneasy Inheritance: My family and other radicals) та «Єдиний шлях – угору. Як Британії прийти від жорсткої економії до процвітання» (The Only Way is Up: how to take Britain from austerity to prosperity).

